Новий Світ
THE NEW WORLD

ФИЛАДЕЛФІЯ-НЮ ЙОРК, 15 ТРАВНЯ 1950. РІК І. Ч. 2 ЦІНА—10c—PRICE PHILADELPHIA, PA., MAY 15, 1950. VOL. I. No. 2.

Свято Вірности в Ню Йорку

Дня 29 квітня 1950 р. відбулося в Ню-Йорку величаве свято вірности. Не зважаючи на дощ та холод, у поході по 5-ій евні взяло участь коло 150 тисяч людей, які бажали заманіфестувати свою вірність свободолюбній країні Вашингтона. В поході взяли участь і Українці. Іх число було імпозантне. Цього року Українці очолювали похід національних груп. В перших українських лавах йшли члени Українського Конгресового Комітету, за ними дітвора в народніх строях, відділ Гуцулок і Гуцулів, за ними комбатанти з американськими й українськими прапорами, комбатанти з 1-ої світової війни, а далі безчисленні групи українських церковних громад, українських організацій, шкіл, пластунів, „Самопоміч", групи з Бруклина, з Ню Джерзі, з Йонкерсу, з Нюарку, з Асторії і т. д. і т. д. Українці мали шість оркестр. Самих Українців взяло участь у поході більше ніж було всіх інших національних груп разом. За Українцями йшли Білоруси, Словаки, Литовці, Естонці, Лотиші, Мадярі, Поляки, Македонці, Греки, Чехи, Фіни та інші. Українці мали багато промовистих плякатів, але ні одного такого символічного образу, як напр. Мадяри чи Греки.

НОВА КНИЖКА ДЛЯ СКИТАЛЬЦІВ

Відділ у справах репатріяції при раді міністрів УССР випустив останнього часу спеціяльну брошуру для скитальців, що не бажають повертатися „на родину". Брошура носить назву: „Прославлені вільною працею". В ній подається розповіді поворотців, світлини про їх життя й побут в Україні. Усі вони, ясна річ, „щасливі", „заможні" і „живуть та працюють за фахом там, де вони хочуть", „користуються всіма правами советських громадян", є „делегатами верховного совету" і навіть „орденоносцями". Книжка призначена для наівних людей.

СТАВАЙТЕ ЧЛЕНАМИ „САМОПОМОЧІ"

Молодь організується

Перший З'їзд Спілки Української Молоді Америки

В днях 6 і 7 травня ц. р. відбувся в Нюарку, Н. Дж., у приміщенні „Української Централі" Перший З'їзд Спілки Української Молоді Америки, яка стала вже статутовою і зареєстрованою організацією на терені ЗДА. З'їзд проходив у дуже діловій і поважній атмосфері і численно зложені привіти виявили велике зацікавлення цілої української іміграції працею і напрямними СУМ-у Америки, веденої досі тимчасовим Організаційним Бюром.

У з'їзді взяло участь 37 делегатів від осередків СУМА у ЗДА із 54 уповноваженнями. Брало участь у нарадах з'їзду понад 50 представників установ й організацій старшої і нової української іміграції.

Від „Самопомочі" вітав учасників З'їзду заступник голови Гол. Управи д-р Волод. Пушкар і референт молоді при Гол. Управі проф. Лисогір.

З'їзд ухвалив признання й абсолюторію членам Організаційного Бюра, що вело досі під проводом Василя Омельченка діяльність СУМ-у в Америці. У висліді нарад з'їзду ухвалено програму і статут СУМА та вибрано Головну Управу: Василь Омельченко, голова, Марія Клячко, Іван Головінський, заступники гол., д-р Іван Фізар, секретар; ред. Валентин Коваль, референт культ. осв. і преси, Стефанія Галичин, референтка жіноцтва, Микола Семенишин, фінансовий референт, інж. Лев Боднар, реф. фіз. виховання. Заступники членів Г. У.: пп. Станько, Гарматюк, Бедрій, Юзенів. До Контр. Комісії вибрано: Сидора Рицаря, голова, д-ра Івана Смука, Вол. Стойка, Івана Кобасу, членів; їх заступниками пп. Мир. Солтиса і Ром. Поштаря. До Товариського Суду увійшли: д-р Роман Борковський, голова; Вол. Кульчицький і Осип Мороз, члени, Лев Гладчук, заступник.

Перший травень

Перший травень пройшов у всіх столицях Европи й Америки спокійно. — В Злучених Державах Південної Африки дійшло до кривавих сутичок між поліцією та чорними демонстрантами тамошніх тубільців, що стоять під комуністичними впливами. В наслідку тієї сутички впало жертвою 13 чорних тубільців. — У Ню-Йорку манифестували на 1-ше травня тільки комуністи. Їх похід був малий. Відбувався під охороною поліції. В одному місці похід був обкинений гнилими яйцями, помідорами та овочами. Закінчився він на Юніон Сквері при 14-ій вул. — В Берліні святкували 1 травня західні берлінці біля будинку парляменту по одній стороні бранденбурської брами, а східні комуністи влаштували своє свято по другій стороні бранденбурської брами. Група молодих людей із заходу обкинула камінням східноберлінську поліцію. Поза тим усе пройшло спокійно. Найбільше бомбастично святкувала 1-ше травня Москва. Перед мавзолеєм Леніна на Червоній площі промашерували перед Сталіном і політбюром відділи червоної армії всіх родів зброї і сотні тисяч змобілізованого населення. Над площею літали найновішого типу бомбовики, що гармонізували з дефілюючими на землі найновішого типу танками. Промову виголосив ген. Штеменко. Він підкреслив, що Сов. Союз є такий мілітарно сильний, що не боїться ніяких капіталістичних замахів на його існування і готовий всі атаки ворогів переможно відбити. Фактично московське цьогорічне свято 1-го травня було небувалою досі — як стверджують чужинні кореспонденти — демонстрацією військової сили СССР та показом найновіших типів панцерної зброї і літаків.

Просимо всіх кольпортерів і відділи „Самопомочі" прислати як найскорше розчислення з кожного числа на адресу адміністрації.

Адміністрація

„Самопоміч" установа леґальна

До загального відома:

Організація українських імігрантів „Самопоміч" була інкорпорована в стейті Ню Йорк, чартером з дня 9. жовтня 1947, під ч. 25. 3 48 з такими головними завданнями:

а) Давати загальну допомогу українським імігрантам без огляду на їх релігійні або політичні переконання.

б) Поширювати американські демократичні ідеали серед українських імігрантів.

в) Давати загальну допомогу українським імігрантам поза межами ЗДА.

г) Співпрацювати з іншими українськими організаціями в наведеній цілі.

Це подається у відповідь всім тим, які поширюють неправду, що, мовляв, „Самопоміч" це безчартерова і безстатутова організація.

Статут буде розісланий в найкоротшому часі всім Відділам.

Президія „Самопомочі"

ПРОТИ ЦЕНЗУРИ В ТАБОРАХ ДП

З Вашингтону повідомляють: сен. Новленд передав державному департаментові протест проти цензури часописів і журналів, що її вводить ІРО в таборах ДП. Він вимагав негайного скасування цієї цензури. Протест цей викликаний останнім розпорядженням шефа інформації ІРО якогось пана Роберта Доті, який наказує, що втікачам не вільно критикувати у своїх виданнях жадного члена ООН, значить і СССР. (Коли триматися такого „наказу", то ДП-ам ДП не можна навіть передруковувати заяв Трумана, чи Ачисона).

СОВЄТСЬКА РЕПАТРІЯЦІЙНА КОМІСІЯ МУСІЛА ВИХАТИ

За наказом ген. Робертсона, британського комісара для Німеччини, советська репатріяційна комісія, що перебувала в Бад Зальцуф, мусіла покинути британську окупаційну смугу. У своєму наказі ген. Робертсон підкреслив, що на згаданій смузі нема нікого, хто хотів би вертатися до СССР.

НОВИЙ СВІТ
УКРАЇНСЬКИЙ ДВОТИЖНЕВИК
Виходить 1 і 15 кожного місяця
Видає: Об'єднання Українців в Америці „Самопоміч"
Редагує Колегія
"THE NEW WORLD"
UKRAINIAN SEMI-MONTHLY
Organ of The Association of the Ukrainians of America "Samopomich"
Адреса Редакції:
"NOWYJ SWIT" (Samopomich)
P. O. Box 1084 Church Street Station, New York, N. Y.
Адреса Адміністрації:
"THE NEW WORLD," 817 N. Franklin Street, Philadelphia 23, Pa.
Передплата: У Злучених Державах і в Канаді — $2.50 річно, $1.50 піврічно. Одно число $0.10. Закордоном $3.50 річно

Хто винен?

Від якогось часу на сторінках нашої американської і канадійської преси починають появлятися статті, що їх можна було б підвести під одну тему: українська пропаганда серед чужинців.

Чужинці майже нічого не знають про Україну. Учитель одної, наприклад, канадійської публичної школи, почувши, що учень назвав себе Українцем, запитав, що це за нація?

В чужих мовах пишуть про Україну майже виключно Москалі або Поляки. В найкращому разі чужинці, відповідно поінформовані цими самими Москалями чи Поляками. В очах чужинців Україна — це частина „неділимої" Росії, і лише в останніх часах — якийсь бунтарський народ, якому завжди недогода: пригорнула його Польща — зробив у Польщі революцію; пригорнули московські царі — кидав у них бомбами; пригорнула Австрія — тікав від неї до Америки, дали йому „самостійну" державу в СССР — на цілий світ кричить, що дють йому кривду. Що за чудний, скажіть, будь ласка, народ!?

Так думають про нас чужинці, а ми обурюємося і відповідаємо їм на сторінках... нашої преси, якої ніхто з чужинців не читає. Ми вичерпуємо всю свою ерудицію, увесь свій хист, увесь запал, щоб переконати не чужинців, а самих себе, про те, що ми вже так давно всі добре знаємо. Наші журнали в чужих мовах рекламуються на сторінках... нашої преси, але ви даремне шукатимете їхніх реклям по чужих журналах чи часописах. Історії України в чужих мовах ви не знайдете у чужих книгарнях, натомість цілі стоси цих видань бачите по наших книгарнях, а великі оголошення про їх появу на книгарському ринку читаєте в нашій пресі.

А найцікавіше те, що, за винятком московського часопису „Українські Щоденні Вісті", виданого в українській мові, ніде, в ніякому кіоску, на ніякій залізничій станції, ви не побачите українського часопису чи української книжки в своїй чи в чужій мові.

Оповідають, що директор одної школи Лонг-Айленду даремно шукав цілий день по ню-йоркських англійських книгарнях історії України проф. К. Менинга. Дістав лише польський щоденник „Нови Сьвят", який йому продали, як українську газету, він зателефонував до редакції, просячи вислати йому бажану книжку, і дістав... історію Польщі.

Візьміть телефонічну книжку. З якою приємністю ви бачите там десятки українських товариств. Але спробуйте додзвонитися до них. Один мій знайомий у вільних годинах безробіття почав телефонувати до кожної з наших установ за порядком. На 60 установ відозвалося лише 8, в тому три з них були приватними мешканнями. Чи для чужинця ці установи мають будь-яку вартість?

Прочитавши це все, може скажете, що у нас нічого не робиться? О, ні — навпаки, робиться може навіть дуже багато, але робиться незорганізовано, непляново, недоцільно. Візьмімо для прикладу хоч би такий „Голос Америки". Скільки зусиль коштувало те, щоб наша мова нарешті залунала в етері! А вийшло те, що краще може було б для нас, щоб вона зовсім не лунала, як бути знаряддям „єдино неділимських" кличів і пропаганди „Українські Щоденні Вісті" — лише з другого кінця. Нема такого українського часопису, який би — врешті зовсім слушно — не обурювався, слухаючи „Голос Америки" в українській мові. Але чи знають про це чужинці і чи знають причини цього обурення? Бо це обурення висловлюється серед нас, в українській пресі, якої ні один чужинець не читає.

Ми певні, що коли б усі ті голоси нашого обурення перекласти на англійську мову та вислати до відповідних чинників у Вашингтоні, то багато дечого в цій містерії вияснилося б. А так, як є, виглядає на те, немов би ми годимося коли не на протекторат, то бодай на федерацію з „братнім" народом.

Нещодавно дістав я листа від одного мого приятеля у Франції, який дослівно пише:

„Дивно мені, що ви, Українці, по стількох кривавих змаганнях за свою самостійність хочете далі Великої Росії, як це видно з вашого українського „Голосу Америки".

Хто винен у цьому всьому?

Хто винен, що по американських книгарнях нема книжок про Україну? Хто винен, що в кіосках Ню-Йорку та інших великих міст, а також на станціях залізниці маєте всі часописи й журнали з цілого світу, від китайських починаючи, а на московських кінчаючи, лише нема там ані одного нашого?

Хто винен, що по бібліотеках публичних, шкільних, приватних є історія Москви і Польщі до останніх большевицьких видань включно, а нема історії України бодай в англійській мові?

Хто буде винен у загальному висліді усіх тих дрібних, здавалося б, недоглядів і недотягнень, що в своїй сумі дають велику програну нашій справі?

Ми і тільки ми!

Але коли запитаєте першого-ліпшого нашого патріота про це, то він вам скаже, що вина в цьому Франція, Італія, Америка, Польща, Москва, словом усі держави й народи світу та всі злючі сили від Ватикану почавши, а на царгородському чи олександрійському патріярхах кінчаючи, тільки не ми.

Але коли ми заглянемо до історії чужих народів, то побачимо, що нема на світі такої етнічної маси, яку б не хотіла знищити інша, проте відпорність усіх цих мас така, що дається нам чути на кожному кроці.

Лише не в нас. Ми навіть маємо в своїй мові відповідне на це означення: „сталося", „трапилося".

Скажіть, хто винен, що у нас „так трапилося" і у нас на кожному кроці стільки „програється"?

Ми, ми і тільки самі ми.

Григ. Лужницький

Знавці про атомову енергію

Голоси двох професорів відзначених нагородою Нобля

Великий німецький фізик, д-р Ган, відзначений нагородою Нобля за розбиття атому, виголосив виклад на тему використання атомової енергії для промислових і комунікаційних цілей. У викладі він дослівно сказав: „Коли сьогодні часто говорить про те, що такі джерела енергії як вугілля, нафта та вода одного дня перестануть бути потрібними, то це утопія. Атомову силу можна б, наприклад, використати для дуже великих кораблів як поточну енергію, бо уранова машина вимагає надзвичайно грубого та важкого опанцирення, щоб охоронити людей перед проміннюванням дуже сильних та вбивчих радіоактивних променів. Уранове авто є технічною неможливістю.

Проф. Ган заявив далі, що при атомових дослідах нема вже більше основних проблем, а є тільки технічні питання дуже тяжкого ґатунку до розв'язання.

Англійський проф. Соуді, відзначений нагородою Нобля за нові відкриття в хемії, опублікував у Лондоні книжку про небезпеку атомової бомби. У цій книжці він висловлює поважні сумніви в тому, чи большевицькі твердження про застосування ними атомової енергії для цивілізаційних цілей відповідають правді. Він пише: „Треба знищити й викорінити ілюзію про те, що атомову силу можна використати до погону залізниць та кораблів. Динаміт теж показався нездатним для таких цілей. Правдою є, що ми винайшли вибуховий матеріял (себто розбиття атому!), який є безмежно сильніший від усіх досі знаних. Але ніколи не вдасться при допомозі енергії розбитого атому уручомити будь-яку фабрику".

Так пишуть великі фахівці атомової енергії, а б. совєтський прокуратор, а тепер міністер закордонних справ Вишинський, на останній сесії ОН запевнив, що в Сов. Союзі вже використовують атомову енергію для мирних цивілізаційних цілей. Коли його спитали, як це робиться, він дав відповідь: „не знаю, але це факт". Видно, що тут маємо до діла із ще одною великою совєтською брехнею, використовуваною для пропагандивних цілей, себто для баламучення людей. Колись Патьомкін вибудував понад Дніпром цілі деревяні села та міста, щоб показати їх Катерині І на доказ добробуту на Україні. По переїзді Катерини ці села розібрано. Чому Вишинський не мав би вступити в сліди Патьомкіна? Річ тільки в тому, що патьомкінські села були, а для мирних цілей застосованої атомової енергії в Совєтів нема. В Патьомкіна було ошуканство, а в Вишинського є обман і брехня.

ЦЕ Є АМЕРИКА

Фабрикант ліжок у Шикаго Фенинг так з'ясовує великий рух у своєму бизнесі: „Ліжко купують люди залюбки тому, що це найкраще місце, де можна сховатися перед домашніми і міжнародними комплікаціями."

Діпівські неврози

Глянувши на цей наголовок, не один читач може здвигнути раменами. А це що за нова біда?

Але якщо є взагалі неврози (а є їх багато всякого роду), то чому не може бути неврози діпівської? Ось для прикладу хоч би деякі недомагання шлунково-кишкового тракту, які не завжди є випливом якогось справжнього органічного запалення шлунку, подразнень жовчевого каміння або змін у слизниці кишок, а які можуть бути наслідком чисто емоційних, психічних забурень пацієнта. Статистики кажуть, що об'яви нестравности шлунку можуть бути у 50% походження нервового. В таких випадках лікування пацієнта вимагає не лише дієти чи медикаментів, а ще чогось іншого. Лікар мусить брати під увагу не лише об'яви хвороби, але, на першому місці, індивідуальність хворого, його життєві клопоти, умови, серед яких він у даний момент живе, його психічний стан. У таких випадках дуже часто наступає помітна поправа, якщо його життєві умови змінюються на краще. Лікарі часто завважують поправу таких невроз навіть без спеціяльного лікування. Вже сам відпочинок на вакаціях, або побут у шпиталі, що дає запевнення хворому доброї опіки, може спричинити поліпшення стану хворого. Нераз лагідний, вдумливий, щирий підхід лікаря до такого хворого вливає в нього стільки надій на виздоровлення, що хворий справді в скорому часі поправляється. А якщо лікар припише ще відповідні ліки на злагоду його нервового подражнення, то ефект лікування тоді певний.

З приїздом до Америки більшої кількости діпістів лікарі завважують, що багато з них починає хворувати на серцеві, шлункові, кишкові та інші недомагання. Хворують навіть такі, що вже примістилися на праці та зовсім обжилися. Очевидна річ, що в харчуванні вони не відчувають таких браків, як підчас примусової роботи в нацистичній Німеччині або пізніше у таборах УНРР-и чи ІРО. В останніх часах западають на здоров'ї такі особи, що ніколи не були хворі ні вдома, ні в Німеччині.

В більшості обсервуємо хворих із такими недомаганнями, як брак сну, биття серця, відсутність апетиту, нудота, відбивання газів, розвільнення або обструкція і т. п. Немало також приходить хворих до лікарів із вередами шлунку, нападами жовчової чи ниркової кольки, розладами грубої кишки чи так званими колітами, а навіть типовими невростеніями. Всі ці об'яви хворіб чи навіть самі хвороби бувають часто випливом нервози людини, що знайшлася нагло у змінених життєвих обставинах.

Але чому саме появляються вони тут, в Америці, а не в Німеччині, де умови життя хворого були далеко гірші? Відповідь на це проста: в Німеччині кожен жив ще сякою-такою надією якось улаштувати своє життя в близькості до рідного краю. Ця надія, бодай слабенька, все ж таки заспокоювала його нервову систему. В Америці кожен застав тверду дійсність, з якої, крім пробивання собі тяжкого життевого шляху, інших виходів не було. Всякі мрії чи облудні надії відійшли набік, а перед людиною стало життя, до якого людина не звикла і ще довго не звикне. Власне це людей вразливіших і більш незарадних почало психічно ламати. В багатьох випадках долучилась до цього ностальгія, туга за краєм, яка не так виразно зарисовувалась у переходовому побуті в Німеччині. Очевидно, ці чинники у першій мірі відбилися на нервовій системі свіжого переселенця.

Отже нагла зміна обставин життя, як ми вже сказали, відбилася на провідному органі людського тіла — нервовій системі, особливо у людей, найбільш чутливих на ці раптові зміни, і позначилася різнородними, згаданими вище хворобливими об'явами. Ця діпівська невроза є явищем переходовим. Віримо, що згодом, за допомогою відповідних лікарських порад, це масове хворобливе явище буде поволі уступати і в здоровному стані переселенців настане помітна нормалізація.

Д-р Роман Осінчук.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ „НОВИЙ СВІТ"

вати" в большевицькому дусі справи Трієсту — все це етапи на дорозі до міжнародного конфлікту. Ніхто не всилі виворожити, коли до нього дійде, але всі це відчувають, що він неухильно готовиться і назріває. Обі сторони до нього мобілізують свої сили. А ми, чи ми приготовані до всяких такого роду несподіванок? Усі наші групи та гуртки твердять і запевняють, що вони свідомі великих завдань та відповідальности перед своїм народом й історією в таку хвилину. Але не зважаючи на те, всі роз'єднані, розсипані, запаморочені гуртковими справами та всякими доктринами соціяльного й політичного порядку. А в міжчасі події котяться, колеса історії невмолимі, вони торощать усе, що не в силі їм зорганізовано протиставитись. Невже ж і тим разом ми опинимося під історичним возом, замість бути на ньому? Невже те, що гнобило нас століттями буде нас гнобити та нищити далі? Подумаймо над цим та приготовляймось спільними силами до того, щоб гідно й солідарно йти назустріч переломовим світовим подіям, бо в них буде і наша справа не тільки робитись, але й вирішуватись.

Присилайте масово добровільні датки на посилення видавничого фонду нашої газети!

окремих видань і тих розвідок і статтей, які появилися окремими відбитками, головно 20-30-их років, закордоном і то майже виключно заходами українських авторів.

Незвичайним явищем є видання двох більших праць, що подають в синтетичній формі огляд цілого розвитку української культури.

Перше видання Українського Технично-Господарського Інституту **„Українська культура,** курс лекцій" (Реґенсбурґ 1947). Це великий том на 400 сторінок, видрукований циклостилем, як другий наклад збірної праці різних авторів (Д. Актонович, Д. Дорошенко, В. Біднов, С. Сірополко, А. Яковлів, О. Лотоцький, С. Наріжний, Д. Чижевський, В. Січинський). Чимало місця присвячено тут українському пластичному мистецтву, що займає цілих 185 сторінок.

Друге видання **„Українська культура"** — великий альбом у виконанні Володимира Січинського (Франкфурт-Реґенсбурґ 1949), що містить 36 таблиць з 360 рисунками, з того 12 табл. кольорових. Тип видання зовсім новий в українській літературі. Це свого роду образкова енциклопедія українознавства, де представлено в наглядній формі усі ділянки української культури, оскільки їх можна представити графічно: побут, праця, письменство, освіта, наука, релігія, музика, житло, архітектура, мистецтво, друкарство, промисл, одяг, мебля, ткацтво, вишивка, кераміка, металеві вироби, писанки та ін.; до того долучені мапи історичні, етнографічна, комунікації і корисних копалин. Передмова дає короткий, сконцентрований огляд розвитку української культури і докладний реєстр усіх рисунків. Першорядний друк і мистецьке оформлення роблять цей альбом настільною книгою кожної української хати.

З загальних оглядів українського мистецтва можемо занотувати **„Історію українського мистецтва"** О. Повстенка (Фюрт 1948, ст. 56). Запроектоване В-ом „Час", як велике видання на 10 зошитів, покищо появилося в одному зошиті, який охоплює найстарші часи розвитку мистецтва на Україні — до старокняжої доби.

Архітектура репрезентується невеликими виданнями альбомного характеру. Загальну уяву про найважніші пам'ятки можна мати з альбому В. Січинського **„Пам'ятки української архітектури"** (Франкфурт 1947), що містить 12 таблиць, виконаних пером. Це саме видання вийшло англійською мовою: "Monuments of the Ukrainian Architecture."

Інший альбом **„Наш Київ святий, пограбований, зруйнований, поганьблений"** (Авгсбург 1946), подає 24 рисунки (виконані тушевим олівцем) О. Повстенка і М. Шрамченка у літографічній репродукції.

Невелика брошура О. Повстенка **„Київ, альбом архітектурних пам'яток нашої столиці"**, (Авгсбург 1946, ст. 32, з 26 ілюстр.) містить дуже гарні фотографії київських пам'яток і надто поверховий текст, що ніяк не відповідає значінню столичного міста.

До певної міри до архітектури відноситься альбом **„Спогад про Вітчизну"**, де зібрано 10 гарних фотографічних краєвидів України, головно Киева і Подніпровя.

(Можна б згадати тут теж книжку Петра Павловича „Поділля" — одно з кращих видань на еміграції).

Різьба представлена лише одинокою, але технічно дуже добре виданою книжкою **„Крук-Павлось-Мухин"**, з супровідним текстом С. Гординського (Мюнхен 1947, ст. 40+48 ст. ілюст.). З огляду на брак подібних видань, ця книжка про трьох визначних сучасних різьбарів особливо цінна.

Малярство, як завжди, мало більше щастя. Відмітимо три люксусові видання Української Спілки Образотворчих Мистців (УСОМ), які поруч з вищезгаданою книжкою про різьбарів (також видання УСОМ), становлять собою, з боку поліграфічної штуки, найкращі видання не тільки еміграції, але взагалі української видавничої справи.

В. К-о

(Продовження буде)

„Собраті расточенная"

Так співається в одній церковній пісні. І цей вираз якось постійно тиснеться до голови, коли думаєш про наші культурні, зокрема, літературні справи. Дійсно переживаємо часи надзвичайні, щось єдине і неповторне в історії України і навіть цілого людства. Оце рушення, ця руїна цілого життя українського народу у всіх його проявах, ділянках і галузях. Вивласнення прадідівської землі з трудящих рук нашого селянина, переселення його з родиною чи самітного у далекі холодні Сибірські краї, знищення цілого вікового укладу економічного життя, небувалий натиск на душу народу, на його розум і психіку, спотворення життя цілих поколінь нації — ось далеко неповна картина нашої руїни. Неповна, бо тут не згадали ми ще страшного спустошення, заподіяного большевиками нам в галузі духовій, культурній,— а саме знищення сотень і тисяч працівників українського духа. Правду сказавши, ми вже так звикли, що нас розстрілюють, засилають на безповоротні каторжні праці і нищать всякими такими способами, що вже навіть не зупиняємось на цими явищами і переходимо повз них майже байдуже. А, тим часом, тут дуже є над чим задуматися. Якось, в році 1943, для потреб видання, автор цих рядків звернувся до українського письменника з-під Советів п. Сергія Ледянського з проханням — подати дані, скільки, справді, за час панування большевиків на Україні, знищено українських письменників, поетів та літературних критиків, при чім прохалося подати імена не початківців, а людей уже з певним обличчям і літературним ім'ям. П. Ледянський прислав статтю, в якій нарахував 136 (сто тридцять шість) імен українських письменників, поетів та критиків, які вже мали за собою томи творів чи збірок поезій або критичних праць, — імен, що тішились загальним признанням, яко літературні таланти, а які мали перед собою широку й велику майбутність. Були поіменовані тут люди від старших до молодших, а все уже добре або більш-менш знані й „закордонній Україні": Єфремов, Зеров, Підмогильний, Чупринка, Драй-Хмара, Фальківський, Куліш, Филипович, Плужник, Лесь, Курбас, Слісаренко і т. д. і т. д.

З приводу цього безконечного списку думалось: припустім, що із цеї півторисотні визначних літератів виділилось би лише п'ять імен такої вартости й сили, як Леся Українка, Василь Стефаник, Іван Франко, Михайло Коцюбинський, — виходить, яку ж страшну, історичну шкоду заподіяно Україні. Але йдім далі. Ми знаємо, що існують у світі так звані **клясичні** літератури, себ-то у окремих народів такі письменники, що твори їх перекладено на всі інші мови і тішаться загальним світовим признанням. Такий Шекспір у Англійців, Гете і Шілер у Німців, Пушкин, Гоголь, Достоєвський — у Росіян і т. д. Отже маємо повне право припускати, що серед знищених наших письменників були люди, які могли принести світову славу нашому народові і нашій країні, уводячи її в коло передових культурних націй. Із цього бачимо, що шкода, заподіяна нам большевиками, — безмірна: і не можна оцінити жадними матеріяльними вартостями і замінити іншими цінностями. Припустім на хвилину, щоб у Росіян було знищено Пушкіна, Гоголя, Лермонтова, Тургенева, Толстого, Достоєвського, а у Поляків — Міцкевича, Сенкевича, Жеромського, Реймонта, Пруса, — як-би „провінціяльно" й бідно виглядали ці народи навіть у себе „вдома", не кажучи вже про міжнародний форум. А, між тим, з нами, з Українцями, це, власне, зроблено. в Російській царській імперії ми мали, — „не было, нет і быть не может", а коли прийшла воля і українська нація виявила надзвичайної сили творчий порив, прийшло „Розстріляне Відродження"...

Але не для самих „жалів" ми це пишемо. В іншому місці ми вже згадували, що не зважаючи на всі втрати, українська нація виявляє особливу, подивугідну життєву силу. І в даному разі, навіть тепер, коли поневолено цілу Україну, ми ще маємо деякі можливості. Вони є на еміграції, серед того міліона чи й більше наших людей, що розкидані по усьому світі. Ми маємо ще письменників, поетів, науковців, малярів, композиторів, але все це — у зменшеному, маленькому розмірі. І ось велике завдання „нації на еміграції" чи, як дехто висловлюється, „нації в поході", ці наші культурні сили зберегти, заховати, і, головне, дати їм можливість творити і розвиватись. Є на еміграції старші сили, які треба підтримати, а є молоді, починаючі, яким треба простелити шлях. Ось — завдання, — які диктує нам історична ситуація.

І серед цих завдань — одне з чергових — „собрати расточеная".

Що це означає?

Це, звичайно, не значить, що всіх наших поетів, письменників, науковців і взагалі діячів українського духа ми мусимо зібрати в одне місце. Це — неможливо і непотрібно. Але це означає, що ми, українська еміграція, мусимо знати, де живуть, працюють і творять наші люди духа, як вони живуть, і виказувати їм всебічну підтримку — моральну і матеріяльну. Мусить існувати центр, що зібрав би, принаймні на папері „росточенная" і щоб ті „расточенная" знали, що ними хтось цікавиться і турбується, що є місце, куди вони могли б прийти зі своїми потребами і своїми досягненнями.

Такий центр, а навіть і центри ніби-то існують, — це Наукове Т-во ім. Шевченка, Українська Вільна Академія Наук. Але всі вони — бідні, злиденні, — мають прекрасні „пориви", але здійснити їм „ничего не дано". І тут ми знову упираємось в проблему матеріяльних засобів. Ці засоби має дати Український Народний Фонд, або, кажучи точніше, Українському Народному Фондові — ці засоби мають дати Українці в Америці. І цю обставину мусять собі усвідомити наші діячі культури. Вони теж повинні допомогти Фондові, — допомогти своєю чинністю, — своїми писаннями, виступами, вливами. Українська Америка має великі матеріяльні можливості, але цю „Америку" треба „розбуркати", розбудити, отрясти від сну, прийти до неї з Євшан Зіллям, пригадати їй Рідний Край.

І це — праця для усіх українських культурних сил. Коли ж вона буде зроблена успішно, тоді можна буде наповнити справжнім змістом і ту велику акцію, про яку згадуємо вгорі: „Собраті расточенная"...

Віктор Приходько

ВАДИМ ЛЕСИЧ

ІЗ "КНИГИ ТРИВАНЬ"

Сині переливи, перламутру відблиск,—
в мерехтливій звиві—яблуні квіт білий.
Багровіє луком сонце у блакиті,
злотить завірюху в яблуневім квітті.
Голубинні хвилі і зелений вітер,—
тоне в небосхилі—яблуневе квіття.
Пелюстки кружляють і летять у безвість—
даленіють в зграях, наче білі мева.
За далеким морем, де гудуть прибої,—
вітер неозорий, вітер—із тобою.
—Яблуневий квіте, пташко веселкова,—
вже минувся квітень,—літо йде на овоч!
Літо йде на овоч на медвяне жниво,
щоб згадати знову яблуневий привид,—
запашну, тремтливу, перевійну повінь,
як плелися хвилі в яблуневу повість.

І ЦЕ — І ТЕ

—Один безіменний бандит в Едмонтоні, Алта, написав до місцевої газети листа з протестом проти опису його особи: він не виглядає на 45 до 50 років, бо маючи тільки 35 літ, виглядає багато молодше...

—В Гарлан ув'язнено Американця Альмера Говарда за те, що він вламався... до в'язниці.

Кооп. БАЗАР

у Филаделфії

повідомляє, що відкрила

КНИГАРНЮ

823 Н. Френклин стріт

І МАЄ НА СКЛАДІ:

Усі найновіші видання КНИЖОК — ЖУРНАЛІВ — ЧАСОПИСЕЙ з Америки, Канади й Европи, ШКІЛЬНЕ ПРИЛАДДЯ — ПРИБОРИ ДО ПИСАННЯ, КЕРАМІКУ, ДЕРЕВО-РІЗЬБУ, НАРОДНІ ЛЯЛЬКИ І ВИШИВКИ, ВЗОРИ, НИТКИ D.M.C., КАНВУ І ПАНАМУ.

Замовлення слати:

BAZAAR COOP. ASSOCIATION

823 N. Franklin Street Philadelphia 23, Pa.

АНГЛІЙСЬКІ СЛОВНИКИ Й ПІДРУЧНИКИ для Українців

Англо-Український Словник, Подвезка, поверх 50.000 слів та виразів, 792 ст. друку. Ціна $4.75, з перес.	$5.00
Украін. Англійський Словник, д-ра Лева і Вербяного	3.00
Англійсько-Украін. Словник, д-ра Лева і Вербяного	1.50
Провідник або **Самоук** англійської мови	1.50
Перші кроки англійської мови, Фесенка	1.50
Підручник Англійської Мови, Проф. Юрія Луцького (Нове поправлене видання)	3.00
Укр.-Англійська Граматика, Е. Шклянка	1.50
Кишенковий Словарець Анг.-Укр. і Укр.-Анг. з додатком: Як стати горожанином ЗДА	0.75
СловарЧужихСлів д-ра Кузелі і проф. Чайковського	1.50

Всі ці книжки можна набути в Книгарні „Сурма":

SURMA, 11 East 7th Street, New York 3, N. Y.

Нашим критикам

Найтяжча річ у кожній справі — зробити перший крок. Ми цей крок зробили. Якщо б хтось захотів поцікавитись, які труднощі ми переборювали, щоб зробити цей перший крок, той напевне подивляв би нашу відвагу. Справді, приступати до видання часопису, не маючи певної матеріяльної бази, а значить запасів паперу на видання, платних редакторів, платних урядовців адміністрації, взагалі не маючи нічого, крім бажання створити нарешті те, потребу чого віддавна всі так гостро відчували — це неабияка відвага. Єдине, на чому ми спиралися, як на реальній базі, була свідомість того, що громадянство, яке так **енергійно** висувало вимогу створення нового органу, **так само енергійно** його підтримає.

В цих труднощах і різних клопотах, зв'язаних з організацією нового видавництва, ми були заздалегідь приготовані на ті недотягнення, які нам годі було оминути. Тому в статті, що попереджувала матеріял першого числа нашої газети, ми просили читачів бути вибачливими на деякі початкові його недомагання. І нам дуже мило було почути від цілої маси прихильних до нас читачів, що вже самим переступленням першого кроку ми здобули поважне досягнення.

Тимчасом, на превеликий жаль, знайшлися гострі критики, яких голоси дійшли до нас. Цим критикам хочемо дещо на цьому місці відповісти.

Першим закидом під адресою нашого часопису була, мовляв, скупість його матеріялу. Дехто просто навіть казав, що в газеті нема чого читати. Ов, невже ж таки нічого нема? Хто наставлений взагалі нічого ніде не знаходити, з тим тяжко договоритись. Можемо лише запевнити наших читачів, що в редакційній теці нашого часопису було кілька вже готових (навіть вискладаних у друкарні) статтей, які одначе з різних технічних причин до ч. 1-го газети не могли попасти. Ба, не попало до нього навіть кілька платних оголошень. Маємо побожне бажання матеріял дальших чисел зробити різнородним і цікавим для широкого читача. Чи дозволять нам обставини перевести це наше побажання в життя, покаже майбутнє. На всякий випадок, просимо читача бути до нас ще деякий час вибачливим.

Другий закид—зависока ціна окремого примірника газети. Якщо візьмемо під увагу ціну часописів, що виходять у мільйонових чи багатотисячних накладах, то справді наш часопис є дорогий. Але чи приходило на думку цим нашим критикам, що переплачуючи, скажемо, 5 сотиків на одному числі нашої газети, вони цю дрібничку вплачують у видавничий фонд часопису, чим у дальшому дають нам можливість зробити число дешевшим наполовину? Адже 5 сотиків — це ціна півсклянки соди або п'яти сигарет!

Інша справа — річеві вказівки читача щодо змісту або характеру матеріялу часопису. До таких завваг ми дуже прислухуємось і завжди дуже їм раді.

А всім нашим читачам — і прихильним, і суворим критикам — можемо сказати одно: наш орган може міцно стати на ноги і потім бути справедливо критикованим лише тоді, **коли ми всі його масово підтримаємо.** Одні, переплачуючи кілька сотиків на числі, другі присилаючи нам добровільні датки на видавничий фонд, треті (як, наприклад, редактори) витрачаючи безплатно цілі дні на підготову статтейного й іншого матеріялу, четверті — стаючи постійними передплатниками нового органу.

Ми вже писали в ч. 1-му нашої газети, що нова українська імміграція в Америці мусить скласти іспит своєї політичної і громадської зрілости перед старою. В підтриманні нашого часопису — вже половина цього іспиту. Побачимо, чи ми вив'яжемося бодай з цієї половини.

Д.

За цілість українських родин

Вже минає десять років, як доля кидає великі маси наших людей по світах, мов те перекотиполе. Ворожі навали одна за другою перекочувались через наш край, у висліді чого коло 8 мільйонів наших людей втратило своє життя. Про матеріяльні наші втрати вже не згадуємо. Нема ані одної української родини, яка б у більшій чи меншій мірі не потерпіла. В часах такого лихоліття ми дорожимо кожною нашою клітиною, а такою найдорожчою українською клітиною, що забезпечувала життєздатність нашої спільноти, завжди була, як це показує історія, наша родина.

Проте в останніх часах запримічуємо явище, яке кожного з нас, кому лежить на серці добро української нації, починає непокоїти. Явище це — розклад української родини, але вже не внаслідок военних катаклізмів, а через легкодушність або брак призадуми деяких поодиноких осіб.

Вже в часі 1-ої світової війни були випадки ломання родинного життя через легкодухість молодих жінок, що, маючи чоловіків при війську і дістаючи від них грошові допомоги, прогайнували легко добутий гріш із своїми „втішниками" й покидали своїх чоловіків. В часі 2-ої світової війни, головно підчас большевицького та гітлерівського наїздів, розбиття українських родин помітно зросло. Підчас німецької евакуації України в 1943 р. покидання жінок чоловіками або чоловіків жінками стало таким частим явищем, що тоді забив з тієї причини голосний дзвін на тривогу. Наш визначний публіцист і громадський діяч д-р Степан Баран забрав голос у цій справі на сторінках української преси, перестерігаючи українську суспільність перед руйнацією найголовнішої підвалини нашої громади.

Не змінилось на краще у подружніх відносинах в пізніших часах, головно під час побуту нашої еміграції в таборах Ді-Пі. Чоловік або батько часто переставав бути живителем своєї родини, втрачаючи свій авторитет в очах жінки та дітей. Його місце зайняла „цьоця" УНРА", а пізніше ІРО. Побільшилися випадки покидання жінок чоловіками, а чоловіків жінками, бо одні й другі, шукаючи легших і вигідніших умов життя, переходили до співжиття з такими, що бодай на деякий час могли внести в таборову мізерію невеличкий життєвий комфорт.

Якщо причиною цього прикрого явища були економічні умови, то з приїздом нашої еміграції до країни з економічним добробутом воно, здавалося б, не повинно було знайти тут собі місця. Тимчасом дійсність показує щось інше. У наших щоденних розмовах раз-у-раз чуємо про випадки покидання жінок чоловіками, чи навпаки, а таке слово, як „диворс" (розлучення), стало серед нашої політичної еміграції навіть модним.

Знаю одну українську родину скитальців, у якій упродовж кількох місяців по приїзді до ЗДА дві молоді жінки, матері дрібних дітей, відійшли від своїх чоловіків.

Чи треба говорити про те, що через таке поводження батьків або матерей ніжна дитяча душа втрачає повагу до своїх батьків і починає своїм наївним розумом дошукуватися причин того, про що їй думати передчасно. Невже такі батьки, що покликали до життя дитину, а потім з легким серцем позбуваються своїх обов'язків супроти неї — невже вони можуть мати спокійну совість? Не говоримо вже про ту кривду, яку такі родичі приносять громаді, розбиваючи подружжя. Розбита родина — це розхитання рівноваги нашого національного організму, що до недавніх великих наших втрат прибавляє нові.

Живемо у важких переломових часах. Живемо надією на зміну сьогоднішніх обставин і на повернення не одного з нас на рідні землі. Як тоді цей наш поворот буде виглядати, коли в очікуваний момент знайдуться серед нас неповні, роз'єднані, розбиті родини? Що тоді внесуть ці родини в життя Рідного Краю, який, чекаючи від нас відбудови від основ, в першій мірі потребуватиме нормалізації родинного життя для поповнення понесених втрат?

Знаємо, що родинні конфлікти є наслідком пошарпаних наших нервів, розхитаности і неповздержливости характерів. Але почуття нашої особистої і збірної відповідальности повинно лагіднити гостроту, в більшості, маловажних і неістотних амбіцій та стримувати людей від необдуманих кроків.

Загал повинен розуміти, що лише цілісні, нерозбиті родини мають вартість для нашого майбутнього і в цьому напрямі впливати на купаних у гарячій воді членів нашої спільної громади.

Зберігаймо у кожній ситуації холодні нерви, а зберігши їх, виявімо уступчивість та взаємне зрозуміння, чим збережемо непорушними наші родини.

Яр. Гриневич.

ОЛ. ВЕРЕТЕНЧЕНКО

Україно!

Україно, змучена, кохана,
Ти завжди для нас, як сонцесхід.
Крізь моря, крізь бурі, океани
Ми до тебе рушили в похід

Перед нами пробоєвий рейд.
Вище прапор волі! Уперед!

Це до тебе рідної, святої
Моляться старі і юнаки.
Ми твої воскреслії герої,
Що за волю гинули віки.

Перед нами пробоєвий рейд.
Вище прапор волі! Уперед!

Україно, ти нас породила,
Щоб ніхто тебе не поборов.
Кров — то є найбільша наша сила
Кров Мазепи і Петлюри кров.

Перед нами пробоєвий рейд.
Вище прапор волі! Уперед!

І ніщо нам танки і гармати,
Армії, держави і світи.
Кровю можна всесвіт подолати,
Кровю можна смерть перемогти.

Перед нами пробоєвий рейд.
Вище прапор волі! Уперед!

СКЛАДАЙТЕ НАЦІОНАЛЬНИЙ ДАТОК!

Адреси „Самопомочі"

Головна Управа:
"Selfreliance"
P.O. Box 1084, Church St. Sta.
New York, N. Y.

Відділ у Филаделфії:
"Samopomich"
870 N. Franklin St.
Philadelphia 23, Pa.

Відділ у Ню Йорку:
77 E. 7th St., New York 9, N. Y.

Відділ у Шикаго:
E. Semanczuk
1450 N. Campbell Ave.
Chicago, Ill.

Відділ у Дітройті:
"Selfreliance"
1334 Edison Ave., Detroit, Mich.

Відділ у Нюарку:
"Samopomich"
110 William St., Newark, N. J.

(Адреси інших Відділів будуть подані в черговому числі.)

НІМКА ДОПОМОГАЛА ВИКРАДАТИ ВТІКАЧІВ

Американський суд у Відні засудив на 7 років в'язниці одну німецьку дівчину і трьох Австрійців, які намагалися викрасти одного втікача і передати Советам. Обвинувачена виправдувалася, що робила це тому, бо їй погрожували ув'язненням її матері в Берліні. За достачення втікача їй обіцювали 200 доларів нагороди. Провідника цієї банди Блюма американська поліція застрелила під час намагання втекти, інші члени шайки втекли в советську смугу Австрії.

Куди котиться історичний віз?

Сумний історичний досвід із „Лігою Націй" наказував будівничим „Об'єднаних Націй" (треба розуміти: держав!) вистерігатись при їх заснуванні усіх тих похибок та недостач, які зробили були „Лігу Націй" дерев'яною та нежиттєздатною міждержавною установою. Сорок вісім держав-основників, а в тому й Советський Союз та його сателіти, погодились на пре(гарний) статут Об'єднаних Націй". В основу статуту лягли демократичні ідеали разом із добре придуманими гарантіями безпеки і забезпеки проти війни. Все це теоретично надало цій установі поважну моральну силу та спроможність порядкувати міждержавні відносини. Але що з того? Ось минуло вже п'ять літ від заснування тієї установи і які ж наслідки її діяння?

Міжнародний престиж того Об'єднання, що мало стати зав'язком центрального уряду для всіх народів, на наших очах упав. До підриву поваги та моральної сили установи причинилися представники Советського Союзу, які надуживали свого права „вета". Вони вже від початку прямували до того, щоб забезпечити собі якнайбільше голосів у „О. Н." У тій цілі ввели до „ОН" як „самостійні" держави Советську Україну й Советську Білорусь. І хоч міродайним політичним колам англосаксонського світу було відомо, що ні Україна ні Білорусь не мають ніякої самостійности і що вони поневолені російською комуністичною диктатурою, вони, не зважаючи на те, погодились із тим, надіючись, що таким чином з'єднають собі Сталіна для своїх мирових плянів. Але всі вони із американськими дипломатами рузвелтівської школи та орієнтації на чолі грубо помилились. Тепер тієї помилки усі гірко жалують. Бо Совети вспіли побільшити свої голоси в „ОН" дарованими їм у Ялті Румунією, Польщею, Чехословаччиною та Югославією. Зате своїм „ветом" не допустили до „ОН" ні Італії, ні Ірляндії. Всі прийняті більшістю членів „О. Н." постанови Сов. Союз бойкотував. Тепер він паралізує працю „ОН", намагаючись таким чином ввести до „ОН" представників комуністичного Китаю.

Советський Союз саботує справу миру, бо не годиться ані на підписання мирного договору з Австрією, ані з Німеччиною. Своєю політикою він довів до того, що Німеччина, роздвоєна між ним й аліянтами, перетворилась разом із Берліном у бочку пороху, яка може кожної хвилини експлодувати та спричинити третю світову війну. Арену „Об'єднаних Народів" і трибуну мирових конференцій Совети використовують для пропаганди комунізму та диктатури пролетаріяту в світі. Крім того мобілізують для тої ж цілі свої комуністичні колюмни в усіх правдиво демократичних країнах. Замість іти на мирові переговори Совети збroяться так, як досі в історії не зброїлась ніяка країна. Відповіддю демократичного світа на те є теж зброєння та створення протисоветської коаліції на підставі атлянтійського пакту. В большевицькій інтерпретації це називається, що вони є одинокими в світі прихильниками миру, а всі інші є воєнними підпалячами.

Демократичний світ уже втомлений брехнею та фальшом Советів і тому природними є такі його реакції на большевицькі політичні засоби, як заклик б. президента Гувера до створення нової інституції „Обєднаних Народів", але без Советів і їхніх сателітів та як пропозиція Бідо й Шумана покликати до життя аліянтську Верховну Раду, що координувала б військові, господарські та фінансові справи всіх членів атлянтійського пакту. Заповіджена на травень конференція міністрів закордонних справ у Лондоні буде займатися без сумніву передовсім політичною стратегією оборони перед Советським імперіялізмом та комуністичною загрозою.

Міжнародна політична атмосфера з дня на день згущується. Провокаційне зістрілення Советами американського неозброєного літака, як виявляється тепер, над Балтиком, заповідь маршу східнонімецької комуністичної молоді до західного Берліну, провокаційна вимога концесій над Босфором й домагання „упорядку-

Видання з українського мистецтва і культури

НА ЕМІГРАЦІЇ В ЕВРОПІ В РОКАХ 1945-1949

Український видавничий рух на еміграції, що поширювався спонтанно і без ніякого регулюючого центру, протягом неповних 5 років, дав велику кількість видань різноманітного змісту і різноманітної вартости. Поруч з повінню „летючкових" друків і видань переходового значення, з'явилося чимало вартісних видань, які займають і займатимуть поважне місце в цілому українському культурному житті та можуть гідно репрезентувати нас назовні. До таких друків власне належать видання з українського пластичного (образотворчого) мистецтва і культури.

Через видавничу розпорошеність і брак бібліографічної служби, ці видання навіть мало відомі нашому громадянству. До того наша преса, майже без винятку, зовсім не провадить не тільки систематичної реєстрації, але навіть не нотує та не рецензує важніших і більших видань. Ця вражаюча недостача нашої преси катастрофально відбивається на розповсюдженні книг і таки самих періодиків та тяжить над цілим нашим культурним життям. Приклад лише з одної ділянки — видань з мистецтва — виявить, як ми мало поінформовані про стан видавничої справи, що відбувався, так мовити, на „наших очах". Цей видавничий рух свідчить також про незвичайну живучість і пробійність української справи та немалу енергію і спритність наших людей. Бо ж тільки подумати — після страшних переживань і періоду втрачення усіх матеріяльних засобів, люди опинилися на еміграції серед зруйнованого промислу і цілого життя чужої країни. Поруч з тим прийшла свобода приватної ініціятиви, але свобода досить обмежена, як на військові часи і до того ще на порожньому місці... Все таки і ці невеликі можливості були вистарчальними, щоб створити великі цінності.

Особливо це дивно, коли порівняймо цю надхнену, але матеріяльно обмежену діяльність з „світовою", „революційною" і „пляновою" діяльністю на тому самому полі за залізною завісою! Стільки там існує Інститутів, Академій, Держцентрів, а скільки видано книжок з мистецтва? У світовому мірилі це правдива мізерія! Якщо тепер щось і виходить, то конче з московсько-суздальського „художества", тоді, як українське мистецтво „небезпечне", як „націоналістична диверсія", а знову західноевропейське — як „капіталістичне" й ознака „низькопоклонства" перед західньою культурою. Це одначе не перешкоджує „братам", за відомим ще з давнини московським рецептом „колективізації", присвоювати собі чужі твори, їх наслідувати і ними торгувати, згодом видаючи за свої „недосяжні" витвори „найбільш передової культури в світі".

Та не будемо нарікати, що нам завжди хтось перешкоджає. Те, що було зроблене не тільки без „братньої опіки", але без ніякої іншої допомоги. Більше того, в поодиноких випадках треба було переборювати неймовірні матеріяльні та інші перешкоди і приписи повоєнних часів.

Була лише з одного боку завзятість і віра, з другого боку — сантимент Українців до свого рідного мистецтва. А такий сантимент безсумнівно існує, його треба лише трохи пробудити та оформити.

Починаючи огляд видань з з українського мистецтва і культури, відмітимо передовсім вартісну працю Др. Ев. Ю. Пеленського „Україніка в західно-европейських мовах", видання НТШ (Мюнхен 1948), де в розділі „Мистецтво" (ст. 99-707) зібрано 58 позицій с. т. окремих видань в чужих мовах, що відноситься до українського пластичного мистецтва. І знов таки інтересно, що заледве 3 праці вийшли з терену УСРР і то лише доби Скрипника! Огляд Є. Ю. Пеленського дає в руки читача перегляд

До тих, хто спроваджує своїх близьких з Европи

В деяких часописах появилися ПЕРЕДЧАСНІ ПОВІДОМЛЕННЯ, немов би відтепер мають виставляти ашуранси для скитальців лише громадяни ЗДА.

Католицький Комітет (НЦВЦ Вар Релиф Сервис) просить повідомити наше громадянство, що він приймає далі ашуранси від усіх осіб, тобто і від американських горожан, і від новоприбулих, як це було досі.

Спішіться присилати ашуранси на спроваджения ваших близьких і знайомих!

Не зволікайте справи, бо число допущених до ЗДА обмежене, а кількість Ді-Пі в Европі дуже велика.

Маємо спровадити сюди якнайбільше наших людей!

Спортовий куток

Перемога українців в копаному м'ячі

Ню Йорк. Дня 30-го квітня ц. р. на грищі Гантс Пойнт Стадюм відбулися давно заповіджені сензаційні змагання за мистецтво А кляси між українською командою УСК (Українського Спортового Клюбу) та польською командою „Варшава".

Змагання вповні заслужено виграв УСК, хоч вислід здобутих воріт зовсім не віддзеркалює прекрасної і дуже жертвенної гри нашої команди.

Перші хвилини гри проходили під знаком рівноваги, але в скорому часі УСК взяв темпо, перейшов до офензиви й до кінця змагань (80 хвилин) тримав ініціятиву на грищі в своїх руках. Проте безліч догідно створених підворітних ситуацій наш напад не використав. Перші ворота здобуває в підворотному замішанні д-р Павлічка, установлюючи в перший півгрі вислід 1 : 0.

В другій рунді після акції наших грачів Лапичак-Гірка стріляє Павлюк. М'яч летить до воріт противника, точно націлений, але для певности д-р Павлічка підбігає до нього і спрямовує просто в сітку. Стан змагання 2 : 0 в нашу користь. Проте УСК не спочиває, постійно бомбардує ворота противника і створює поперечками та стовпцями кілька грізних моментів, які однак анулює знаменитий воротар „Варшави" і рятує її від високої програ. Лише в самому кінці гри „Варшава" стріляє до наших воріт з корнера і здобуває для себе єдині в цілій грі ворота.

Гра провадилася ввесь час гостро, але зовсім „фер", без будь-яких інцидентів. Технічно УСК стояв без порівнання вище від противника, в додатку виявляючи свою жертвенність та сильну волю вийти переможцем. Найкращими в нападі були Поритко, Павлюк та д-р Каратницький, у помочі Лютак і Лапичак. Найслабше вийшли наші оба крилові.

Не зважаючи на дощову погоду, до змагань зацікавлено приглядалося понад 500 осіб. Організаційна сторінка змагань була бездоганна.

Після цієї перемоги УСК стоїть на першому місці в табелі А кляси перед італійською командою „Міляно" і польською „Варшава", яка опинилася на третьому місці.

УСК виступав у такому складі: Іващук, Зачкевич, Шмігель, Гузар, Лапичак, Лютак, д-р Павлічка, Поритко, Павлюк, д-р Каратницький, Голюка та Гірка.

З. О-к

ШАХИ

Ню Йорк. Після 4-ої рунди за мистецтво А кляси Українського Шахового Гуртка провід веде М. Турянський з 4-ма можливими точками. В клясі Б, після 8-ої рунди, проводить п. Ткачук, здобуваючи 7 точок на 8 можливих. Розгривки продовжуються. Відбуваються вони щосуботи та щонеділі в Українському Національному Клюбі.

СПОРТОВА ХРОНІКА

* За мистецтво резерв Український Спортовий Клюб-Рез. у грі копаного м'яча з командою „Варшава"-Рез. легко переміг противника з вислідом 5:0 (3:0). Ворота для УСК здобули: Муць — 2 та Калина, Панкевич і Сохан В. по одному.

* До Америки прибула на гостинні розгривки німецька команда копаного м'яча ГСФ (Гамбург), що стоїть на першому місці в табелі північно-німецької Оберліги. Дня 23. травня ця команда розграє змагання з американсько-німецькою репрезентацією, до складу якої запрошено трьох наших змагунів з УСК, а саме: Лапичака, Лютика та Голюка.

* Відбиванкова секція юніорів УСК-у здобула мистецтво в льокальнім американськім „Бойс-Клюбі" при 10-й вул. в Ню Йорку. Репрезентація цього льокального клюбу здобула мистецтво Ню Йорку. В склад репрезентації входило 4 наших змагуни: Вербицький, Павлюк, Сохан І та Сточанський. Чемпіонській команді роздано грамоти та медалі.

* До Америки прибули із скитальщини деякі українські боксери, що починають уже брати активну участь у професійних змаганнях.

СМІХОВИНКИ.

* * *

При бюрку сидить тато й щось старанно пише. Малий синок грається коло бюрка.

Синок: — Тату, подивися — на стелі лізе шваб.

Тато (заглиблений у працю): Ага, ага... А ти візьми та й той... та й роздуши його ногою.

* * *

— Мамо, чому татко, коли читає газету, вбирає окуляри?

— Тому, щоб перебільшувати те, що в газеті написано.

Космографія.

Питає тато сина:

— Скажи, Юрку, на чому тримається земля?

— На трьох китах.

— А кити на чому?

— На воді в морі.

— А море на чому?

— На землі.

— А земля на чому?

— Земля привязана мотузками до неба.

— А небо на чому тримається?

— В повітрі.

— Ну, а повітря ж на чому?

— На чому та на чому!... На те воно й повітря, щоб на нічому не трималося.

В клясі.

Учитель: — Скажи, Сидоренку, скільки може з'їсти за один раз слон?

Сидоренко: — Слон, пане професоре? Слон може з'їсти два вагони поживи.

Учитель: Ну, це гіпербола, Сидоренку!

Сидоренко: Е, пане професоре, гіпербола потрапить два рази стільки з'їсти.

Зовсім ясно.

Питає бабця свого малого внука:

— От ти скажи мені, що ти робив би, якщо був би князем?

— Я зібрав би всіх людей і наказав їм з ранку до вечора танцювати.

— Ну, добре, а що б ти і твої люди їли, якщо б увесь час танцювали?

— Їли б чоколяду.

— А звідки ти ту чоколяду дістав би?

— З Америки.

— А чим би платив?

— Долярами.

— Ну, а де ті долари взяв би?

— Де? Ясно де! Заробив би.

ЗАКЛИК

Зголошуйте до відділів „Самопомочі" всі відомі Вам вільні чи звільнені місця праці, щоб Ваші безробітні земляки могли знайти працю і заробіток.

Коли хочете забезпечити свою родину

Коли хочете зробити найкращу льокату гроша

Коли хочете дістати найдешевше і добре обезпечення

з в е р н і т ь с я

до

ПРОВИДІННЯ

ТОВАРИСТВА УКРАЇНЦІВ-КАТОЛИКІВ В АМЕРИЦІ

яке дасть Вам найкращі поради в справах Вашого обезпечення.

Добро Вашої Родини вимагає В а ш о г о з а б е з п е ч е н н я.

Не відкладайте так важної справи — зробіть це негайно.

Providence Ass'n

817 N. FRANKLIN ST. PHILADELPHIA, 23. PA.

ГОЛОС НАРОДУ

Вельмишановний Пани Ридахтор!

29. квітня відбулося дуже файне свято „лоелти дей" в Ню Йорку. Я стояв на стріті і майжем си долоні обірвав, яким плескав, коли так много нашого народу маршерувало по вулицях. А прапори, й прапори, всякі тренсференти через цалу вулицю, що ледви могли два хлопи нести. Та найбільшим плискав, коли дітвора в народній ноші і файні паннусі тиж під музику маршерували. Аж плакати се хотіло з радости.

Нашого народу було найбільше за Американами. Свобода написала, що було до 7 тисяч, але я обшацував на 10 тисяч.

Подобалося нам усім, що і наші отці духовні маршерували з народом. Так то має бути. Не подобалося те все комуністам. Коло мене стояла якась десятка з них і були би мене зжерли, колим плискав, але боялися полісмена. Із злости одній старенькій бабуні всунули в руки таблицю, що мовляв, хочемо мир. Коли вже перейшли всі організації і відділи Народного Союзу та Провидіння, том ждав, що ще прийдуть відділи Робітничого Союзу. Але іх не було. То я си Вас питаю, чому не маршерував Робітничий Союз в Ню Йорку на „лоелти дей". У неділю при церкві про те йшла мова, але люди тільки стискали плечима, а дехто шваркнув, що вони будуть демонштрувати на 1. мая.

Я вас прошу надрукуйте цеє і запитайте проводирів, хто то так наказав.

Іван Гикавий
з Ню Йорку

СПРАВА ГОРОЖАНСЬКИХ ПАПЕРІВ

До Головної Управи „Самопомочі" напливають скарги новоприбулих, що деякі уряди, які видають перші папери, записують петентів проти їх волі як Поляків чи Чехословаків, а не як Українців.

„Самопоміч" задумує подати відповідний меморіял до Департаменту Справедливости й до інших установ, щоб належно висвітлити цю справу та жадати видачі відповідних інструкцій для нижчих урядів.

Тому закликаємо всіх, кому відмовили вписати в його горожанські папери Україну, як край його походження та українську національність, зголосити це Головній Управі „Самопомочі", подаючи назву того уряду, який не хотів узглянити бажання петента.

Заяви треба подавати на адресу:
„Selfreliance" — P. O. Box 1084 Church St. Station, New York, N. Y.

ВСІ ЧИТАЙМО
новий гумористичний журнал
„ЛИС"
Виходить 1-ого і 15-ого кожного місяця в Ню Йорку, під редакцією відомого мистця карикатуриста
Е. КОЗАКА
Вже появилося чотири числа "ЛИС"-а.
Річна передплата 3 дол., піврічна 1.75 дол.; ціна оод. числа 15 центів.
"THE FOX"
P. O. Box 394, Cooper Station, New York 3, N. Y.

СВІЖУ ГОРОДИНУ
ТА НАЙКРАЩІ УСЯКОГО РОДУ ОВОЧІ
ОДЕРЖИТЕ У ФІРМІ
Б. Старух - Б. Дейчаківський
997 N. MARSHALL ST. PHILADELPHIA 23, PA.

ЧИ ВИ ЗНАЄТЕ, ЩО
в Ню Йорку, при вул. 7, число 76 відкрита
ОДИНОКА УКРАЇНСЬКА
СПОЖИВЧА КООПЕРАТИВА
Там:
1. дістанете всі споживчі товари;
2. полагоджують висилку пакетів до Европи;
3. замовлені товари до 10 долярів доставляють безкоштовно до хати;
4. замовляються всі потрібні товари до буфетів на забави, равти, товариські прийняття і т. д.

Не полінуйтесь відвідати Вашу крамницю.
Це є Вашим громадянським обовязком!
УКРАЇНСЬКА КООПЕРАТИВА, 76 East, 7-th St., New York 3, N. Y.

Свій до свого! Свій до свого!
ХЕМІЧНЕ ЧИЩЕННЯ
ПРАСУВАННЯ ФАРБУВАННЯ
жіночих і мужеських убрань, килимів, плащів, ковдер та коців. Направляємо всі мужеські та жіночі одяги.
ВОЛОДИМИР ХАМУЛА
65 St. Marks Plac (8 вулиця), між 1 і 2 Ave, New York, N.Y.

УВАГА! ПОРУЧАЄМО НОВУ КРАМНИЦЮ!
Спеціяльність — вишивки
Friendly Little Gift Shop
Власителька: АННА НАСТЮК
Склад галянтерійних мужеських і жіночих товарів.
Прибори до шиття й вишивання.
314 BERGEN ST. — NEWARK, N. J.

УКРАЇНСЬКІ ГРОМАДЯНИ!
Нова українська фірма у Филаделфії
при 832 N. MARSHALL ST. (між Parrish — Brown St.)
СПОЖИВЧА КРАМНИЦЯ І МОЛОЧАРНЯ
має такі товари:
Всякі споживчі товари в опакуванні й на вагу «» Щоденно свіжий хліб з української пекарні, а також вчорашній хліб Всі молочні продукти (молоко, масло, сир, сметану, маслянку й інше) щоденно свіжі «» Свіжі яйця по дешевих цінах і у великому виборі «» Господарські артикули (мило, порошки, жарівки і т. п.) «» Почтові значки
Приймаємо і міняємо чеки безкоштовно
Приймаємо і висилаємо пачки до Европи
Полагоджуємо телефонічні замовлення
MARY'S GROCERY — 832 N. MARSHALL ST., Phila., Pa.
Телеф. MA 7-2386 Е. Новаківська — М. Ценко

ПРОДАЖ РЕАЛЬНОСТЕЙ
І
ВСЯКОГО РОДУ ОБЕЗПЕЧЕННЯ
ROHACH REALTY CO., INC.
932 N. FRANKLIN ST. PHILADELPHIA 23, PA.
Phone: MArket 7-1392

ЙОСИФ ВАВРІВ
1009 N. MARSHALL ST. PHILADELPHIA 23, PA.
Близько GIRARD AVE. — Phone MA 7-2334
УКРАЇНСЬКИЙ МАСАРСЬКИЙ СКЛЕП поручає:
власного виробу ковбаси, кишки, сальцесони, свіжі вуджені й варені шинки, вудженку і т. п.
ВСЯКОГО РОДУ СПОЖИВЧІ ТОВАРИ по низьких цінах
Свіже масло, сметана, молоко, сир і яйця

Phone ST 4-2056
М. ГОЛОВАТИЙ
ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ СКЛЕП,
де можна оглянути товарі найкращих фірм
МЕБЛІ ДО СПАЛЬНІ, ЇДАЛЬНІ И КУХНІ
МАШИНИ ДО ПРАННЯ
ГАЗОВІ И ЕЛЕКТРИЧНІ ПЕЧІ
G. E. ХОЛОДІЛЬНІ (рефриджерейтори)
ТА ИНШІ РЕЧІ ДО ОКРАСИ ВАШОГО ДОМУ
Ціни приступні й на довгі сплати
M. Holowaty
329 WEST GIRARD AVE. PHILADELPHIA 23, PA.